

Xalq so'zi

2023-YIL — INSONGA E'TIBOR VA SIFATLI TA'LIM YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2023-yil 2-dekabr, № 257 (8600)

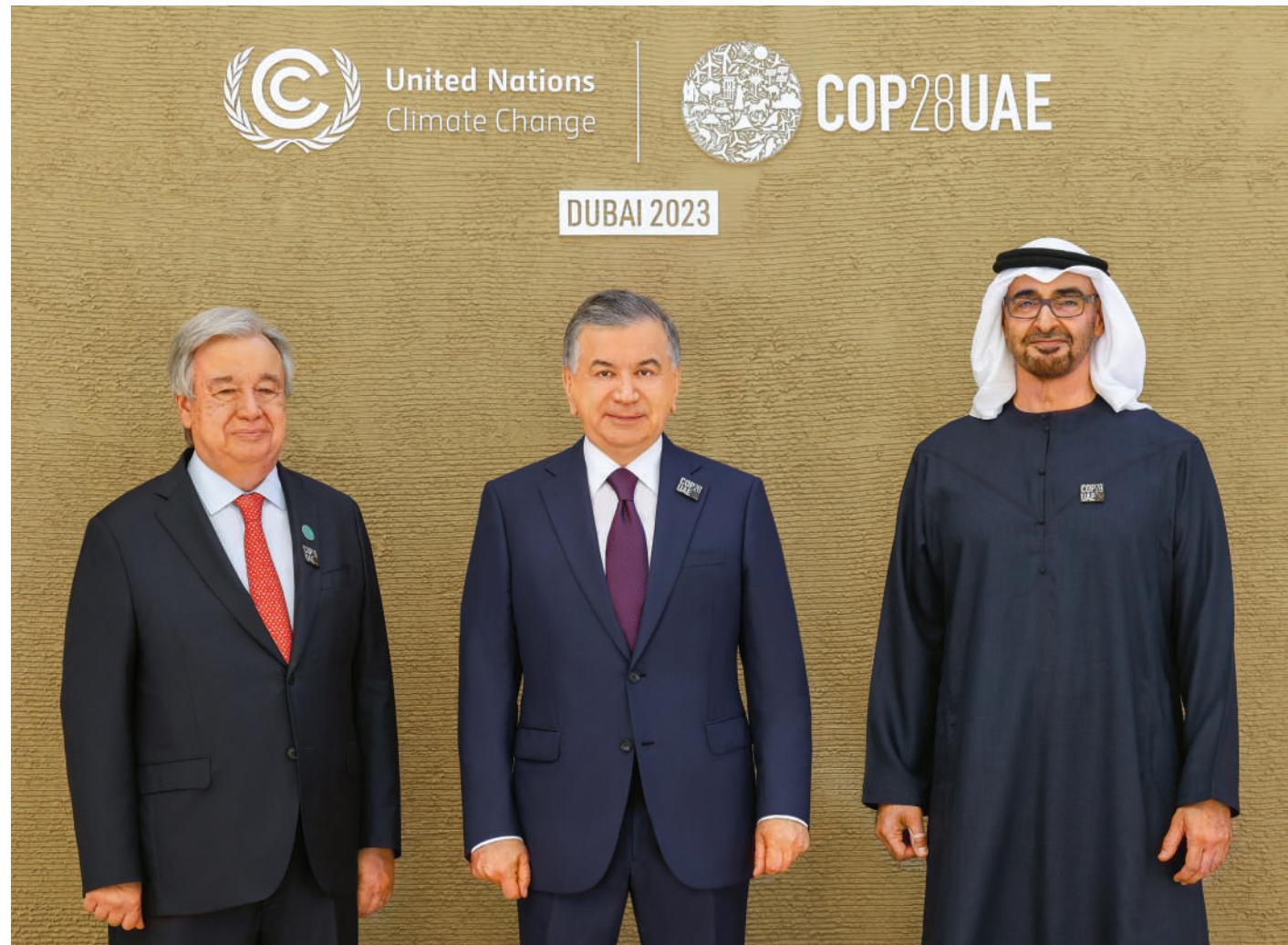
Shanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

O'zbekiston —
kelajagi
buguk
davlat

XALQARO SUMMIT NATIJALARI SAYYORAMIZNING YANADA BARQAROR, FAROVON VA XAVFSIZ KELAJAGINI TA'MINLAYDI

Tadbirda dunyoning 170 dan ziyod mamlakatlari davlat va hukumat rahbarlari, nufuzli xalqaro tashkilotlari va moliyavisi institutlar rahbarlari qatnashmoqda.

Davlatimiz rahbari nutqining avvalida Birlashgan Arab Amirliklari rahbariyati va xalqini milliy bayrami hamda tarixiy summitni muvaffaqiyatli tashkil etgani

tahdidiga aylanib ulgurdi. Iqlim o'zgarishining salbiy oqibatlari zamonomazning avanchi ekologik inqirozlaridan biri — Orol fojiasi tufayli Markazi Osyo va unga yondosh mintaqalarda, ayniqsa, jiddiy sezilmoxda.

Mamlakatimiz yetakchisi yig'ilganlarning e'tiborini ayrim faktlarga qaratdi.

Masalan, Markazi Osiyoda havo

hosildorlikning keskin pasayishi va ko'plab boshqa muammolar mintaqada istiqomat qilayotgan millionlab odamlarning turmushi sifatiga salbiy ta'sir ko'satmoqda.

Prezidentimiz "yashil" iqtisodiyotga o'tish va uglerod neytralligiga erishish Yangi O'zbekistonning ustuvor strategik vazifasi ekanini ta'kidladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Birlashgan Arab Amirliklari Prezidenti Muhammad bin Zoid Ol Nahayonning taklifiga binoan 1-dekabr kuni Dubay shahrida o'tayotgan BMT Iqlim o'zgarishi bo'yicha konferensiyasining (COP28) asosiy yalpi sessiyasi ishtirok etdi.

tup ko'chat ekilmoxda. Orol dengizingin qurigan tubida mustahkam himoya qalqonini yaratish maqsadida 2 million gektar maydonda o'rmonlar barpo etilgani tufayli Orolbo'yida havo ifloslanishi kamaymoqda.

Tadbir kun tarbibidagi asosiy masalalarga o'tar ekan, O'zbekiston yetakchisi qator takliflarni ilgari surdi.

jamg'armasini tashkil etish bo'yicha qabul qilingan qarorni yuksak baholadi.

Ushbu mexanizmlar Jahan banki va xalqaro moliya institutlari tomonidan faol qo'llab-quvvatlanishi, eng avvalo, iqlim o'zgarishidan katta aziyat chekayotgan mamlakatlarga salmoqli yordam beradi.

Global miyosda kam uglerodli

Orolbo'yidi hududini Innovatsiyalar, texnologiyalar va yangi imkoniyatlar mintaqasiga aylantirish uchun davlatimiz rahbari bu yerda ilg'or bilim, tajriba va yechimlarni qo'llash maqsadida Iqlim texnologiyalari xalqaro ekspo-xabini yaratishda barchani yaqin hamkorlikka taklif etdi.

bilan samimi yutlab, Amirliklarning iqlim o'zgarishiga qarshi kurash borasidagi global tashabbuslarini hamda "yashil" taraqqiyotga qo'shayotgan katta hissasini alohida qayd etdi.

O'zbekiston Prezidenti ta'kidlaganidek, hozirgi davrda iqlim muammolari jahondagi barqaror rivojlanish yo'lida eng asosiy

haroratingin oshishi jahondagi o'tacha ko'rsatkichdan ikki baravar ko'p, so'nggi yillarda favqulodda issiq kunlar soni 2-marta ortdi, muzliklar maydonining uchdan bir qismi erib yo'qoldi.

Tuproq yemirlishi, mutazam chang va qum bo'ronlari, ichimlik suvi taqchilligi, havo ifloslanishi, bioxilmassilik qisqarishi,

So'nggi yillarda yurtimizda muqobil energiya ulushi ikki baravaraga ko'paydi. 2030-yilga borib 25 gigavatt qayta tiklanuvchi energiya quvvatlari barpo etiladi. "Yashil" vodorod ishlab chiqarish loyihasi bo'yicha ilk amaliy qadamlar tashlandi.

Bundan tashqari, "Yashil makon" tashabbusi doirasida O'zbekistonda 1 milliard

Jumladan, Prezidentimiz Parij shartnomasi doirasida Iqlim o'zgarishiga moslashish sohasidagi Global hadli mexanizmi tezroq kelishishga chaqirdi.

Shu ma'noda, Markazi Osyo iqlim muloqoti platformasida ishlab chiqilayotgan Moslashuv strategiyasi qayd etildi.

Davlatimiz rahbari "Yo'qotish va zararlar"

iqtisodiyotga o'tish adolati, shaffov va inkluyuz bo'lishi zarurligi, bunda rivojlanayotgan davlatlarning manfaatlari, albatta, inobatga olinishi juda muhimligi qayd etildi.

Bu dolzarb muammoni muntazam ravishda, shu jumladan, "Katta yettilik" va "Katta yigimalik" formatlari kun tartiblarida ko'rib chiqib borish taklif qilindi.

Bundan tashqari, Prezidentimiz Toshkentdagi "Yashil universitet" negizida tashkil etilayotgan Iqlim ilmiy forumi doirasida yaqin ilmiy almashinuvni yo'lg'a qo'yish va qo'shma tadqiqotlar o'tkizishga chaqirdi.

►2

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Matbuot xizmati surʼatli.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOYEVNING BIRLASHGAN MILLATLAR TASHKILOTINING IQLIM O'ZGARISHI BO'YICHA KONFERENSIYASIDAGI (SOP28) NUTQI

Hurmatali delegatsiya rahbarlari!

Bugungi tarixiy summitga taklif etilganimiz hamda anjumanning yuqori darajada tashkil qilingani uchun Birlashgan Arab Amirliklari Prezidenti Muhammad bin Zoid Ol Nahayon A'lo Hazratlariga bildirilgan samimi minnatdorchiliq so'zlariga qo'shilaman.

Biz Amirliklarning iqlim o'zgarishiga qarshi kurashdagi global tashabbuslarini "yashil" taraqqiyotga qo'shayotgan katta hissasini olqishlaymiz.

Fursatdan foydalani, Birlashgan Arab Amirliklari xalqini Milliy bayrami bilan chin dildan qutlayman.

Hurmatali sammit ishtiroychilar!

Iqlim muammolari barqaror rivojlanish yo'lida eng asosiy tahdidga aylanib ulgurdi.

Bu xavf-xatarlar, hatto dunyo geosiyosiy arxitekturasiga ham ta'sir ko'satmoqda.

Iqlim o'zgarishining salbiy oqibatlari Orol fojiasi tufayli Markazi Osiyoda, ayniqsa, jiddiy sezilmoxda.

Mintaqamizda havo haroratingin oshishi jahondagi o'tacha ko'rsatkichdan ikki baravar

ko'pdir. Favqulodda issiq kunlar soni 2-marta ortdi, muzliklar maydonining uchdan bir qismi yo'qoldi.

Tuproq yemirlishi jarayonlari 30 million aholi turmush tarziga salbiy ta'sir ko'satmoqda. Kuchli chang va qum bo'ronlari odatly holga aylandi.

Ichimlik suvi taqchilligi, havo iflosanishi, bioxilmassilik yo'qolishi, qishloq xo'jaligi hosildorligi pasayishi kabi muammolar tobara avj olimoqda.

Bu global xavflar keng mintaqamizda xatarli nuqtaga yetib kelmoqda.

Hurmatali anjuman qatnashchilar!

"Yashil" iqtisodiyotga o'tish va uglerod neytralligiga erishish Yangi O'zbekistonning ustuvor strategik vazifasidir.

So'nggi yillarda yurtimizda muqobil energiya ulushi ikki baravaraga ko'paydi.

Biz 2030-yilga borib 25 gigavatt qayta tiklanuvchi energiya quvvatlari barpo etamiz. "Yashil" vodorod ishlab chiqarish bo'yicha ilk amaliy qadamlarni tashladik.

"Yashil makon" tashabbusi doirasida mamlakatimizda 1 milliard tup ko'chat ekilmoxda.

Orol dengizingin qurigan tubida 2 million gektar maydonda o'rmonlar barpo etdik.

Biz Iqlim o'zgarishiga qarshi faqat bardamlik va keng xalqaro hamkorlik orqali samarali kurashishimiz mumkin.

Bu borada quyidagi takliflarni ilgari surmoqchiman.

Birinchidan, Parij shartnomasi doirasida Iqlim o'zgarishiga moslashish sohasidagi Global hadli mexanizmi tezroq kelishish tarafidormiz.

Biz Markazi Osyo iqlim muloqoti platformasida Adaptatsiya strategiyasini ishlab chiqmoqdamiz.

Kecha "Yo'qotish va zararlar" jamg'armasini qayd etish bo'yicha qabul qilingan muhim qarorni yuksak baholaymiz.

Ikkinchidan, global miyosda kam uglerodli iqtisodiyotga o'tish adaptatsiya shaffov va inkluyuz bo'lishi zarur.

Bunda rivojlanayotgan davlatlarning manfaatlari albatta inobatga olinishi shart. Bu muammoni "Katta yettilik" va "Katta yigimalik" formatlari doirimy ko'rib chiqilishi maqsadga muvofig.

Uchinchidan, biz Birlashgan Millatlar Tashkilotining rezolyutsiyasi asosida Orolbo'yidi hududini ekologik ofat zonasidan "innovatsiyalar, texnologiyalar va yangi imkoniyatlar mintaqasi"ga aylantirmoqchimiz.

Bu yerda Iqlim texnologiyalari xalqaro ekspo-xabini yaratishdagi yaqin hamkorlikha taklif etaman.

To'rtinchidan, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashdagi "Yashil universitet" negizidagi "Iqlim ilmiy forumi"da davlatlarning yetakchi olim va ekspertlari ishtiroy etishga chaqiramiz.

Toshkentdagi "Yashil universitet" negizidagi "Iqlim ilmiy forumi"da davlatlarning yetakchi olim va ekspertlari ishtiroy etishga chaqiramiz.

Yer degradatsiyasi, suvdan foydalish, oziq-ovqat xavfsizligi muammolari Forum kun tartibidan joy oladi, deb ishonaman.

Beshinchidan, BMT bilan 2024-yili O'zbekistonda

"Iqlim migratsiyasi" konferensiyasini o'tkazish niyatidamiz.

Xalqaro mehnat tashkiloti bilan "Yashil bandlik" dasturi ni ishlab chiqish va Modellashtirish markazini tashkil etishni taklif qilaman.

SOP Yoshlar konferensiyasini mamlakatimizda yuqori darajada tashkil etishga tayyormiz.

Hurmatali do'star!

O'zbekiston iqlim o'zgarishiga qarshi kurash bo'yicha umumbashariy g'oyalarga doimo sodiqidir.

Bu egzu maqsadda kelgisi yili Samarcand xalqaro iqlim forumini o'tkazish va Birlashgan Millatlar Tashkilotining alohida rezolyutsiyasini qabul qilish tashabbusimizni qo'llab-quvvatlashga chaqaramiz.

Ishonchim komil, bugungi sammitimiz sayyoramizning yanada barqaror, farovon va xavfsiz kelajagini ta'minlash yo'lida do'st xalqlarimizni yaqinlashtirishga xizmat qiladi.

E'tiboringiz uchun rahmat.

XALQARO SAMMIT NATIJALARI SAYYORAMIZNING YANADA BARQAROR, FAROVON VA XAVFSIZ KELAJAGINI TA'MINLAYDI

1 Yer degradatsiyasining oldini olish, suvdan oqilona foydalanish, oziq-ovqat xavfsizligini kafolatli ta'minlash va boshqa o'tkir masalarlar forunning kun tartibidan joy oladi.

Shuningdek, Birlashgan Millatlar Tashkiloti bilan 2024-yili Ozbekistonda "Iqlim migratsiyasi" mavzusida konferensiyanı o'tkazish rejalashtirilgan.

Davlatimizning rahbari Xalqaro mehnat tashkiloti bilan hamkorlikda "Yashil bandlik" dasturini ishlab chiqish, Iqlim o'zgarishini bandlikka ta'sirini modellasshtirish markazini tashkil etish tashabbusini ilgari surdi.

Iqlim muammolarini samarali yechishiga yoshlarni faol jalb qilish uchun mamlakatimiz BMT Iqlim o'zgarishi bo'yicha konferensiyaning Yoshlari forumini tashkil etishga tayor ekani qayd etildi.

O'zbekiston iqlim o'zgarishiga qarshi kurash bo'yicha umumibashary o'yalarga doimo soddigiligni tасidilab, davlatimiz rahbari kelgusi yili Samarcanda xalqaro iqlim forumini o'tkazish va Markaziy Osyo mamlakatlarining umumiy donashuvlari o'z ifodasini topgan BMT Bosh Assambleyasining alohida rezolyutsiyasini qabul qilishni qo'llab-quvvatlashga chaqirdi.

So'zining yakunida Prezident Shavkat Mirziyoyev Dubayday berlantini sayyoramizing yanada barqaror, farovon va xavfsiz kelajagini ta'minlash yo'lida barcha mamlakatlar va xalqlarini yaqinlashtirishga xizmat qilishiga ishonch bildirdi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Butunjahon iqlim sammiti doirasida Yevropo tikanishni va tarraqqiyot banki prezidenti Odil Reno-Basso, Malayziya Podshohi Sultan Abdulloh Riatyuddin Al-Mustafa Billot Shoh, Mo'g'uliston Prezidenti Uxnaagyn Xurelsux, Turkiya Respublikasi Prezidenti Rejep Tayyip Erdogan, Indonezian Prezidenti Joko Widodo, BMT Bosh kotibining o'rinosari, Cho'llanishga va qurg'ochilikka qarshi kurashish konvensiyasini ijrochi kotibi Ibrahim Tiav va Hindiston Respublikasi Bosh vaziri Narendra Modi bilan uchrashuv o'tkazdi.

Yevropa tikanish va taraqqiyot banki prezidenti Odil Reno-Basso bilan uchrashuvda ushbu nufuzli moliyaviy institut bilan amaliy hamkorlikni kengaytirishning dolzarb masalalarini ko'rib chiqildi.

Uchrashuv avvalida davlatimiz rahbari joriy yil may oyida Samarcanda o'tgan ETTB Boshqaruvchilar kengashi yig'ilishining samarali natijalarini yuksak baholadi.

Ban kning mamlakatimiz dagi investitsiyalari 3,5 milliard yevroдан oshgani, loyhalar portfelining 60 foizi xususiy sektoriga to'g'li kelayotgani alohida mummuniyat bilan qayd etildi.

Mamlakatimiz bilan sheriklik bo'yicha ishlab chiqilayotgan Sheriklik strategiyasi, eng avalo, kichik va o'tra biznes, ayollar tadbirkorligini rivojlanish, davlat-xususiy sherkilik mexanizmlarini joriy qilish, bank sohasida xususiyashtirish,

irrigatsiya tizimlarini modernizatsiya qilish, yo'l infratuzilmasini rivojlanishni kabi yo'nashlarda hamkorlikni siفا va ko'lamlini salmoqli darajada oshirishga xizmat qilishiga ishonch bildirildi.

Mamlakatimizda qayta tiklanuvchi energetik rivojlanish dasturini amalga oshirish doirasida hamkorlikni kengaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratildi.

Kelgusi yilda Xorijiy investorlar kengashining navbatdagisi yig'ilishiga tayyorligar ko'rish masalalarini ham ko'rib chiqidi.

Malayziya Podshohi Sultan Abdulloh Riatyuddin Al-Mustafa Billot Shoh bilan uchrashuvda O'zbekiston bilan Malayziya o'tasidagi munosabatlarni, eng avvalo, iqtisodiy sohadagi yanada rivojlanishning masalalarini muhokama qilindii.

Ikki tomonlama aloqalar faollashgani mummuniyat bilan qayd etildi.

Mamlakatimiz bilan sheriklik bo'yicha ishlab chiqilayotgan Sheriklik strategiyasi, eng avalo, kichik va o'tra biznes, ayollar tadbirkorligini rivojlanish, davlat-xususiy sherkilik mexanizmlarini joriy qilish, bank sohasida xususiyashtirish,

munosabatlarni yanada rivojlanish masalalarini ko'rib chiqidi.

2022-yil sentaby o'yida Samarcanda o'tgan uchrashuv kelishuvlarini amalga oshirishga alohida e'tibor qaratildi.

O'zaro savdodagi ijobjiy sur'at mummuniyat bilan qayd etildi. Chorvachilik, oziq-ovqat, charm, agrar, to'qimachilik va boshqa tarmoqlardagi hamkorlik uchun keng imkoniyatlar mavjud.

Avtomobil va havo kommunikatsiyalari, turizm, hududlar va madaniyat gumanitar aloqalarni mustahkamlash kabi sohalarda shartnoma-huquqiy asoslarini takomillashtirishning manfaatdorlik bildirildi.

Kelgusi yilda qo'shma Hukumatlararo qo'mita va Ishbilarmonlar kengashining birinchisi yig'ilishlari o'tkazishga kelishildi.

Ushbu uchrashuv yukunlari bo'yicha o'zaro maftaati hamkorlikni yanada kengaytirishning "Yol xaritasini" qabul qilishga aholida ahshabli olindi.

Turkiya Respublikasi Prezidenti Rejep Tayyip Erdogan bilan uchrashuvda keng ko'lami strategik sherkilikni yanada kengaytirish va qo'shma investitsiya loyhalarini ilgari surish borasidagi dolzarb masalalarini muhokama qilindii.

Ikki tomonlama aloqalar faollashgani mummuniyat bilan qayd etildi.

Bolqal olyar darajadagi tadbirlar rejasи, shu jumladan, O'zbekiston — Turkiya Strategik hamkorlik kengashining navbatdagisi yig'ilishini o'tkazish masalalarini ko'rib chiqildi.

Toshkent shahridagi Markaziy Osyo iqlim o'zgarishi universiteti negizida

Indoneziya Prezidenti Joko Widodo bilan uchrashuvda ikki mamlakat o'tasidagi ko'p qirrali munosabatlarni yanada rivojlanishni va chuqurlashtirishning dolzarb masalalarini ko'rib chiqildi.

Barcha darajalardagi o'zaro muloqotlarning bugungi holati va ikki tomonlama savdodagi ijobjiy sur'at mummuniyat bilan qayd etildi.

Samarali hamkorlikni, shu jumladan, iqtisodiy sohadagi "yol xaritasini" qabul qilish orqali kengaytirish bo'yicha o'zaro muvoqiflashtagan choralar davom ettirishdan ikkala tomon ham manfaatdor ekani ta'kidlandi.

BMT Bosh kotibining o'rinosari, Cho'llanishga va qurg'ochilikka qarshi kurashish konvensiyasini ijrochi kotibi Ibrahim Tiav bilan uchrashuvda o'tgan oyda Samarcand shahrida dunyoning 130 dan ortiq mamlakatlari delegatsiyalari hamda nufuzli xalqaro tashkilotlar rahbarlari ishtirokida o'tkazilgan BMTning Cho'llanish bo'yicha konvensiyasini amalga oshirish qo'mitasining 21-sessiyasi sermahsul bo'gani katta mummuniyat bilan qayd etildi.

2024-yilda Saudiya Arabistonida bo'lajak konferensiya davomida Chang va qum bo'ronlar bo'yicha Samarcand deklaratsiyasini qabul qilish masalasini birgalikda ilgari surish muhimligi ta'kidlandi.

Toshkent shahridagi Markaziy Osyo iqlim o'zgarishi universiteti negizida

ilmiy hamkorlik va tadqiqotlar o'tkazish imkoniyatlari ko'rib chiqildi.

Hindiston Respublikasi Bosh vaziri Narendra Modi bilan uchrashuvda ikki mamlakat o'tasidagi ko'p qirrali va o'zaro manfaatli hamkorlik yanada rivojlanish masalalarini muhokama qilindi.

Kommunikatsion texnologiyalar, farmasetvistik, san'atni o'satish, sog'iqliqi, saqlash, an'anaviy tibbiyat va yoga sohalarida hamkorlikni chuqurlashtirish va qo'shma daslurni amalga oshirishga alohida e'tibor qaratildi.

Shuningdek, davlatimiz rahbari sammit doirasida Qozog'iston Prezidenti Qosim-Jomat Toqayev, Tojikiston Prezidenti Emomali Rahmon, Qirg'iziston Prezidenti Sadir Japarov, Fransiya Prezidenti Emmanuel Makron, Yaponiya Bosh vaziri Fumio Kisida, Chernogoriya Prezidenti Milo Jukanovich, Birlashgan Arab Amirliklari Vitse-prezidenti, Bosh vaziri, Dubay Amirliklari Muhammed bin Roshid Ol Maktum, Birlashgan Arab Amirliklari Vitse-prezidenti Shaxs Mansur Ol Nahayon, Dubay Amirliklari valiholda shahzodasi Hamdan ibn Muhammad Ol Maktum, Futbol assotsiyasidan xalqaro federatsiyasi (FIFA) rahbari Janni Infantino hamda boshqa bir qator davlatlar va xalqaro tashkilotlar rahbarlari bilan subtiblatlar o'tkazdi.

O'zbekiston Prezidentining Birlashgan Arab Amirliklariiga amaliy tashrifi davom etmoqda.

O'ZA.

O'ZBEKISTON PARLAMENTI BRMNI ILGARI SURISHDA YETAKCHILIK QILMOQDA

Xabaringiz bor, kuni kecha poytaxtimizdagi "O'zbekiston" xalqaro anjumanlar saroyida Barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda parlamentlararo hamkorlik bo'yicha II global forum bo'lib o'tdi. Unda kutilganlik ko'plab davlatlar parlamentiariylari hamda xalqaro tashkilotlar, davlat organlari, nodavlat notiyorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari vakillari, ilmiy-tadqiqot muassasalarini ekspertlari bevosita va onlayn tarzda qatnashdi.

Fikr

Forum avvalida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Dubayday berlantini sayyoramizing yanada barqaror, farovon va xavfsiz kelajagini ta'minlash yo'lida barcha mamlakatlar va xalqlarini yaqinlashtirishga qiyidagicha bayon qildi.

Reyvel Veston ESHENBASHER, "BMT-Ayollar" tashkilotining Yevropa va Markaziy Osyo bo'yicha mintaqaviy byurosi siyosiy ishtirosi va yetakchilik bo'yicha mutaxassis:

— Ishonch bilan aytish mumkin, O'zbekiston mezonlik qilgan ushbu nufuzli forum qatnashchi davlatlar

parlementari Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishisha muhim muloqot maydoni vazifasini o'tadi. Negaki, bu yerdiz BRMga erishish borasida to'plangan tajribalar bilan tanishish barobarida oldimizda turgan muhim vazifalarni tahlil qilish imkoniga ega bo'dik.

"BMT-Ayollar" tashkiloti mutaxassisiga sifatida e'tiborni yana bir bor gender tenglikni ta'minlash masalasiga qaratmoqchiman. Zero, buni BRMni amalga oshirishning asosiy nuqtalaridan biri sifatida bilamiz. Gender tenglikni ta'minlash barchamiz kutayotgan zaruq natjalarga erishish imkoniga beradi.

Shuni unutmasislik kerakki, parlamentlarinsolor, fuqarolik jamiyatini va saylangan mansabdor shaxslar ovozini eshitishda, mayjud muammolarni, jumladan, ayrim BRMni aniqlashda muhim o'rinni tutadi.

Gender kun tartibi va yoshlarni qo'llab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratgan holda mamlakat parlamentlarining BRMga erishishga qanday hissa qo'shish mumkinligi doimiy diqqat markazida bo'lmog'i lozim. Negaki, ushbu sa'y-harakatlar va pirovadorda shaharlar va mamlakatlarni jinsi, yoshi va boshqa parametrlaridan qat'i nazar, har bir fuqaro yashashi uchun eng qulay joyga aylantiradi.

Yana bir bor ta'kidlash o'rinni, O'zbekiston parlamenti BRMni ilgari surishda yetakchilik qilayotgani bitta yaxshi taassurot qoldirdi.

Konsuelo Vidal BRYUS, BMTning O'zbekistondagi doimiy koordinatori vazifasini bajaruvchi:

— Kamina BMT vakili sifatida Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda parlamentlararo hamkorlik bo'yicha II global forumni tashkil etish va o'tkazishga hissa qo'shganimidan mammunman. Chunki BRM tuzilmamiz uchun ham kun tartibidagi muhim masala hisoblanadi.

Shu ma'noda, bu borada barcha davlatlarni qo'llab-quvvatlashishini o'tqoqchimiz.

O'zbekiston ham jahon, ham milliy miqyosda Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun barcha sa'y-harakatlarni safarbar qilayotgandan, eng muhim, salmoqli natijalarga erishayotgandan yaxshi xabarimiz bor.

Kezi kelganda, barchamizning maqsadimiz bir ekanligini aymoqchimiz. Ya'nii umumiyoq maqsadimiz — barcha davlatlar parlamentlariga nafaqat tegishli qonuntarni yaratishda, balki Barqaror rivojlanish maqsadlari amalga oshirishlari nazorat qilishda ko'maklashishdan iborat. Albatta, bunday zalvorlari vazifalarini izchil hamkorliksz bajarish juda mushkul.

Bu borada Toshkent forumining o'rni katta bo'ldi, deb hisoblayimiz. Chunki ushbu anjuman doirasida ko'plab davlatlar parlamentariylari BRM yo'nalishidagi umumiyyat tajribasi bilan yaqindan tanishish imkoniga ega bo'ldi. Shu jumladan, O'zbekiston BRMga erishish borasidagi tajribasi bilan tanishidik.

O'yalmizki, bu kabi sa'y-harakatlar yaqin istiqbolda o'z natijasini beradi.

***

Kuni kecha poytaxtimiz mezbonlik qilgan Barqaror

rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda parlamentlararo hamkorlik bo'yicha II global forum qatnashchilari ko'na va boqiy Samarcanda bo'lib, shaharning diqqatga sazovor joylari va tarixiy obidalari bilan tanishdi.

Mehmonlarning dastlabki manzili — Amir Temur maqbarasi bo'ldi. Jahonga mashruva va Markaziy Osyo me'morligining noyob obidasida sifatida e'tirof etiladigan maqbara qurilishi haqida batafsil ma'lumot berildi.

Dong'i dunyoga taralgan Registon majmuasi bilan tanishuv ham mehmonlarda unutilmas taassurot qoldirdi. Ayniqsa, bir necha asrik tarixa ega Mirzo Ulug'bek, Tillakori va Sherdor madrasalarini kelgusi avlodlarga bezavol yetkazishda ko'rilayotgan choratdibir, keyingi yillarda amalga oshirilayotgan bunoqodkorlik va obodonlashtirish ishlari xorijiliklar tonidan e'tirof etildi.

Shuningdek, mehmonlar boqiy shahardagi Bibixonim masjadi, Shohi Zinda majmuasi, Mirzo Ulug'bek Rasadxonasi bilan tanishdi.

"Xalq so'zi".

8-dekabr — O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilingan kun

HUQUQ VA ERKINLIKLERIMIZ KAFOLATI

Konstitutsiya mamlakatimizning yaqin va uzoq istiqboldagi barqaror taraqqiyoti, xalqimiz farovon hayotining mustahkam huquqiy asosi va ishonchli kafolatidir. Yangi tahrirdagi Bosh qomusini jihatida ijtimoiy adolat va birdamlik prinsiplari joriy etilib, inson huquq va erkinliklari himoya qilishning mutlaqo yangi mexanizmlarini nazarda tutuvchi konstitutsiyaviy asoslar mustahkamlandi.

Xususan, inson manfaati har narsadan ustun yo'liyish e'tirof etildi hamda fuqarolarning huquq va erkinliklarni ishonchli himoya qilish davlatning konstitutsiyaviy majburiyati sifatida belgilandi. Bular inson sha'nini va qadr-qimmati daxslizligi, hech narsa ularni kamitsish uchun asos bo'lishi mumkin emasligi, inson va davlat organlari o'tasida yuzaga keladigan noanqiligidar inson foysasiga talqin qilishi, huquqiy ta'sir choralar qonuniy maqsadga erishish uchun yetari va mutanobis bo'lishi kerakligi va boshqalarda o'z aksini topdi.

Shuningdek, insonning shaxsini huquqlari va erkinliklari kafolati eng ilg'or xalqaro standartlarga muvoqit kuchaytindlari.

QISHLOQ XO'JALICI RIVOJI

FAROVON HAYOTIMIZGA DAXLDOR MASALA

Shu yilning 9-noyabr kuni Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini takomillashtirish, qishloq xo'jaligi tarmoqlarini qo'llab-quvvatlash va hosilidorkin oshirishga bag'ishlangan videoselektor yig'ilishi o'tkazildi.

Tahlil va tanqid ruhida kechgan yig'ilishda ta'kidlab o'tilganidek, bugun dunyoda kechayotgan turli ziddiyatlarni iqtisodiyot tarmoqlariga o'zingin salbiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Bu kamillor oziq-ovqat xafsizligini ta'minlash, qishloq xo'jaligidagi qo'shimcha qiymat zanjiri yaratish borasidagi ishlar ko'lamini sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarishni taqozo etayotgani ayni haqiqat.

Tahlil

Bunday vaziyatda qishloq xo'jaligidagi hosilidorkin keskin oshirish hisobiga tannarxi kamaytirish, chucur qayta ishish va eksport salohiyatini yaxshilash hamda ushbu sohaga ilm-fan yutuglari, innovatsiyalarni keng joriy etish muhim ahamiyatga ega. Bi qishloq xo'jaligi tarmoqlarining investitsiyaviy jizibadordagini ko'tarishga xizmat qiluvchi yangi taklif va tashabbuslar ilgari surildi.

Klasterlar — soha kelajagi

Tahliylarga e'tibor qaratsak, joriy yilda mamlakatimizdagi 41 paxta-to'qimachilik klasterida hosilidorkin 40 sentnerdan oshdi. Afsuski, 9 tasida bu ko'rsatkich 30 sentnerdan ham kam bo'ldi. Hosilidorkin pastligi va tannarxi yuqorigiliq oqibatida Jizzax, Qashqadaryo, Namanjan, Samarqand va Toshkent viloyatlarda rentabilitik 10-11 foizidan oshmagani achnilar. Amma mavjud sharoit va

imkoniyatlardan unumli foydalaniib, izlanishlar bilan yaxshi natijalarga erishayotgan paxta-to'qimachilik klasterlari ham bor. Ularning ibratli tajribasi e'tiborga loyiq. Misol uchun, Navoiy viloyatidagi "Navbahor" klasteri tomonidan xorijdan olib kelgingan yangi paxta navi o'rtaча 70 sentnerdan ziyyod hosil berayotir. Natijada uning tannarxi boshqa turdosh korxonalarga nisbatan qariyb ikki barobar arzonga tushyapti.

Yig'ilishda alohida e'tirof etilganidek, bugungi sharoitda paxta urug'chiligi bo'yicha yangicha yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Shu bo'sh kelgusi yildan har bir viloyatdagi ball boniteti past, sug'orish qiyin bo'igan va hosildorligi 30 sentnerdan oshmaydigan battadan tumanda 70 — 80 sentnerdan yuqori hosil beradigan paxta urug'ini chetdan olib kelishish ruxsat etiladi. O'z navbatida, 30 sentnerdan past hosil berayotgan navlarni ekish to'xtatilib, urug'chilik institutiari tomonidan ishlab chiqilgan yangi serhosil navlar bilan almashtiriladi.

Unutmaslik kerakki, klasterlar qishloq xo'jaligidagi ertangi kun istiqbolini ta'minlovchi muhim tarmoqdir. Shu sababli bugun mamlakatimizda ushbu soha faoliyatini jahonning eng lg'oran'ana va tajribalari asosida rivojlantirish juda ham zarur.

Ijro intizomi muhim

Klaster korxonalarini va fermer xo'jaliklari o'rtaida hisob-kitob, ijro intizomi yaxshi yo'lg'a qo'yilmagan sohadagi yana bir dolzurb masalalardan biri hisoblanadi.

Tahlil va tanqid ruhida o'tgan yig'ilishda qayd etilganidek, hozirda 122 ta klasterning Qishloq xo'jaligi jam'armasi va fermerlar oldida qarzdorligi mayjud. Bundan tashqari, 6 ta klasterning ishlab chiqarish quvvati yo'q bo'lsa-da, ularga imtiyozi kredit ajratib berilgan.

Tadbirda davlatimiz rahbari paxta-to'qimachilik klasterlari va fermerlar o'rtaida munosabatlar bo'yicha yangi tizim joriy qilish muhimligini ta'kidladi. Shu tariqa endilikda klaster korxonalariga molivayvi ko'rksatkichlari, ishlab chiqarish quvvatlari va texnika ta'minoti bo'yicha talablar qo'yiladi hamda ochiq tanlov orqali tanlanadi. Bundan buyon ushbu yo'nalishda faoliyat ko'rsatish istagida bo'lgan xo'jalik yurituvchi subyektda kamida ikki bosqichli qayta ishish quvvatlari bo'lishi shart.

Endilikda fermerlar bir viloyat ichidagi xohlagan klasteri bilan fyuchers shartnomasituzishim mumkin. Shuningdek, fermer xo'jaliklarga shartnomadan ortgan hosilni birja orqali soitishiga ham imkoniyat yaratib beriladi. Bu boradagi muhim yangiliklardan yana biri, kelgusi yil hosili uchun paxta yetishtirishga 60 foiz avans ko'rinishidagi imtiyozi kreditlar to'g'ridan-to'g'ri fermer xo'jaliklarning o'ziga ajratiladi.

6. Malaka oshirish to'g'risidagi guvohnoma nusxasi.

Tanlovda quyidagi nomzodlarga ustuvorlik beriladi:

- tegishli ixtisoslik bo'yicha ilmiy daraja (DSc yoki fan doktori, PhD yoki fan nomzodi) yoinki ilmiy unvonga (dotsent, professor), shuningdek, tegishli mutaxassislik bo'yicha xorijiy mamlakatlarning fan doktori (DSc) yoki falsafa doktori (PhD) yoinki unga tenglashtirigan boshqa ilmiy daraja va unvonlariga ega bo'lgan (katta o'qituvchi uchun talab etilmaydi);
- davlat tilini mukammal, shuningdek, xorijiy tillardan birini (inglis, fransuz va nemis) erkin darajada bilishi va IELTS/TOEFL sertifikatiga ega bo'lgan (SEFR B2, C1, C2);
- "SCOPUS" va "WEB OF SCIENCE" bazalariga kiritilgan nufuzli jurnallarda maqola chop etganligi va "h-index"ga ega bo'lgan;
- zarur kasbiy va tashkilotchilik qobiliyatlariga, faoliyat turi va volakotlari doirasida tegishli bilim hamda ko'nikmalar (pedagogik mahorat, jamao va tinglovchilar bilan samarali ishlay olish)ga, zamonaq raqamli texnologiyalardan va o'qitish usullaridan (master-klass, keys-stadi, geymifikatsiya, mentoring, fasilitatsiya) ega bo'lgan;
- dars jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va amaliy dasturlardan, elektron boshqaruva

va raqamlashtirish vositalaridan, ochiq ma'lumotlardan foydalansh bilim va ko'nikmalariga ega bo'lgan;

— tegishli kafedraning ta'lim yo'nalishlari bo'yicha darslik va o'quv qu'llanmalar mualifli bo'lgan (katta o'qituvchi uchun talab etilmaydi);

— trening o'tish uchun maxsus trenerlar treninglarda faol ishtirot etgan va tegishli sertifikatga ega bo'lgan;

— androgogika o'qitish texnologiyalari asosida dars mashg'ulotini o'tadigan va treninglar uchun ssenariy va materiallarni ishlab chiqish tajribasiga ega bo'lgan;

— jiboyi xulq-atvorga (muloqot, yurish-turishda, intizom talablariga amal qilishda) ega bo'lgan;

— mutaxassisligi bo'yicha xalqaro nufuzli ("Top — 500") oly ta'lim muassasasini tamolangan yoki unda faoliyat yuritgan, shuningdek, malaka oshirgan yoki stajirovka o'tagan nomzodlar.

Talabgorlar hududlar va xorijiy xizmat safarlariga chiqishga tayyor bo'lishi lozim.

Kafedra ixtisosligidan kelib chiqib, qo'shimcha qo'yiladigan talablar bilan akademianing rasmiy veb-saytida tanishish mumkin.

Hujjatlar e'lon chiqqan kundan boshlab 1 oy muddat ichida qabul qilinadi.

Manzil: 100003, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi 45-uy. Telefonlar: 71-232-60-62, 71-239-89-00.

sotgan korxonalar ijtimoiy soliqni 1 foiz stavkada to'laydi. Ularga mol-mulk soliq'i 3 yil davomida bo'lib-bo'lib to'lashga ruxsat beriladi. 2025-yil 1-yavarga qadar paxta va sun'iy tolani import qilishda transport xarajatlarining 50 foizi qoplab beriladi. To'qimachilik va tikuv-trikotaj korxonalarini uchun zarur texnologik uskulnar hamda ehtiyoj qismilarni import qilishda ular bo'xchona bojidan ozod etiladi.

Ta'kidlash o'rinniki, bugungi kunda qishloq xo'jaligida qo'shimcha qiyamat zanjiri yaratish muhim. Sohadagi imkoniyatlardan foydalaniib, yangi loyihalarni ko'paytirish orqali bunga erishish mumkin.

Innovatsiya va ilmiy yondashuv zarur

Bugun dunyoda oziq-ovqat taqchilligi kuzatilayotgani, ularni yetkazib berish zanjirlari uzilayotganiga ko'p guvoh bo'lyapmiz. Bu esa qishloq xo'jaligi sohasi unumodligini oshirish hamda bu borada tegishli choralar ko'rishni taqozo etadi.

Shuning uchun yig'ilishda davlatimiz rahbari hududlar rahbarlariga yirik loyihalarni amalga oshirish topshirig'i berdi. Ta'kidlanganidek, hosildorligi past 16 ming hektar bog' va 10 ming hektar to'kkorzlarda yiliga o'tacha 100 million dollar daromad boy berilayotir. Xususiy investitsiyalarni jahob qilish, yaroqsiz bog' va to'kkorzlarda o'rnda yangi intensiv bog' va tokzorlar barpo etish lozim. Davlat korxonalarini balansidagi nosohaviy bog' va to'kkorzlarni qulay shartlarda tadbirkorlarga taklif qilish zarurligi qayd etildi. Tomorqalarda ertagi va takroriy ekinlar maydonini 1 million 61 ming hektarga yetkazib, 500 ming nafr aholini band qilish zarurligi aytildi. Bu, albatta, yurtimizda oziq-ovqat narxi ko'tarilishining oldini olishga hamda aholi daromadlarining oshishiga xizmat qiladi.

Darvoqe, narx barqarorligini ta'minlash maqsadida yil yakuniga qadar chorva va parranda go'shti yetishtirishga budjetidan 230 milliard so'm subsidiya ajratiladi, dan mahsulotlarni saqlash uchun 8 ta yirik omborxonalar tashkil etiladi. Kelgusi yili 1 million tonna baliq yetishtirish yo'lg'a qo'yiladi. Yig'ilishda mutasaddilgar Cloveniya tajribasi asosida 50 ta zamonaqiy chikich hovuzni ishga tushirish, 35 ming hektar sun'iy havzalarga aerator o'rnatib, hosildorlikni 3-4 barobar oshirish, xonbaliq, losos, bakra kabi sovuq suv baliglarini yetishtiruvchi xo'jaliklarni 35 taga yetkazish bo'ylashtirishga berildi.

Davlatimiz rahbarining tegishli qarori asosida ushbu tarmoqni rivojlantirish uchun gazlamma-to, bo'yash va tikuvchilik bo'yicha yangi qo'llab-quvvatlash tizimi yo'lg'a qo'yiladi. Xususan, bo'yagan matoning 50 foizidan kam bo'lmagan qismini ichki bozorga

Muxtasar aytganda, belgilanayotgan choralarining barchasi el-yurtimiz farovonligiga, aholini arzon va sifati oziq-ovqat, sanoat mahsulotlari bilan ta'minlash, eng muhimi, xalqimizning hayotdan roziligiga erishishga xizmat qiladi.

Abdimo'min ALIQULOV, Samarqand davlat veterinariya meditsinasи, chovchilik va biotexnologiyalar universitetining iqtisodiyot fakulteti dekanı, iqtisodiyot fanlari doktori, professor.

Inson qadri

KELAJAKNING OLTIN OSTONASI

Odatda, aksariyat yoshlar oila qurish arafasida yoki undan so'ng uyli bo'lishadi. Lekin Xovos tumanining Farhod mahallasida yashovchi Xayriddin Sharofov o'n to'qqiz yoshida o'z xonadoniga ega bo'ldi.

Gap shundaki, yaqinda unga davlatimiz tomonidan yetim va ota-onalar qaramog'idan mahrum bo'lganlariga qo'llab-quvvatlash borasida berilayotgan yuksak e'tibor tutayli ro'zg'orning barcha anjomlari bilan jihozlangan ikki xonali uy topshirildi.

Taqdir ekan, Xayriddin va uning opasi ota-onasidan era ajridi. Jigarinining xonadonida, ularning vasiyigida voyaga yetdi. Intiyozi ravishda olyi ta'lim talabasi bo'ldi. Ya'ni Xayriddin hozir Guliston davlat pedagogika institutining matematika va informatika yo'nalishida tahsil olmoqda. Ko'zlarini yonib turgan yigitning orzulari ko'p va ibrat qisqa arzigulik.

Menga uy berilayotgani bo'yicha qo'ng'iroq bo'lgan kun hayotindagi eng unutilmas sana bo'lib qoladi, — deydi Xayriddin Sharofov. — O'sha kuni tantanali topshirish marosimida so'ng kalitni olib, xonadonga kirdim. Yangi uyimda yashash uchun kerakli barcha narsa borligini ko'rib, bunday katta g'amxo'rlikdan boshim osmonga yetdi. Ha, ikki xonali uyim to'liq jihozlangan, faqat unda yashash kerak, xolos. Maqsad qidimki, "Yashaganda ham har bir kunim, ha lahzamni shu aziz Vatanim, xalqim uchun nimadir foydali ishlashga baxsh etaman, odamlarga yashishklar shamashtan.

Xayriddin olyi ta'lim maskanida o'qish bilan birga axborot texnologiyalari bo'yicha ham qo'shimcha mashg'ulotlarda qatnashish niyatida. Qolaversa, kelgisida magistratura bosqichida oly oqib, tanlagan yo'nalishining malakali mutaxassis bo'lishni o'ziga qayti maqsad qilib olgan.

Sirdaryo viloyatida Xayriddin Sharofov kabi o'z uyiga ega bo'lgan va hayotning raxon yo'liga tushib olgan yoshlar bo'yicha yana ko'plab misollar keltirish mumkin.

Buni birliga 2021 — 2023-yillar davomida ota-onalar qaramog'idan mahrum bo'lgan 82 nafar bolaga davlat tomonidan uy-joylar berilgani bilan ham izohlash mumkin. Shuningdek, keyingi yillarda tashkil etilgan oilayib bolalar uylari ham yetim va ota-onasidan mahrum bo'lgan o'g'il-qizlar uchun tom ma'noda oila atalmish mehnat go'shasining haqiqiy a'zolari bo'lishga imkon berdi. Bolalar oila, degan o'z qo'rg'onlariga ega bo'ldi va ularning kundalik hayotiga ota-onalar, qarindoshurug', mahalla kabi tushunchalar to-la-to'kis kirib keldi.

Prezidentimizning "Oilaviy bolalar uylari faoliyatini takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori ijrosini ta'minlash, yetim bolalar hamda ota-onalar qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarni tarbiyalashning tubdan yangilangan tizimini joriy etish, bolalarni joylashtirishning oilaviy hamda boshqa muqqobil shakllarini amaliyotga kiritish, ularni mustaqil hayotga tayyorlash uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida Guliston shahri, Guliston va Mirzaobod tumanlarida jami 8 ta Oilaviy bolalar uyi tashkil etilgan, — deydi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi ijtimoiy himoya milliy agentligining Sirdaryo viloyati boshqarmasi bosh mutaxassis Farhod Norinberdiyev. — Ushbu oilaviy bolalar uylarida jami 52 nafar bola tarbiyalashning.

Jo'raxon Karimova ko'p yillar Guliston shahridagi "Bolalar shahcharasi"da psixolog bo'lib ishlagan. Ayni paytda Oilaviy bolalar uyining onasi. Turmush o'rtoq'ib bilan Oilaviy bolalar uyi tashkil etib, 7 nafar o'g'il-qizni tarbiyasiga olgan. U "Bolalar shahcharasi"da mehnat qilgan mutaxassis hamda Oilaviy bolalar uyi onasi sifatida aytadiki, endi bu bolalar ko'cha-ko'ya, maktabda, qayerda bo'lmasini, bemalol "uyimiz", "onam", "otam" degan so'zlarini aytish imkoniyatiga ega bo'ldi.

Darhaqiqat, oilaviy bolalar uylari o'nlatib o'g'il-qizlarining olla boshqarishda berilganda, shu bilan birga, keljaklarining oltin ostonasi bo'ldi, desak, mubolag'a emas. Buni ularga qo'yilgan "Bolajonim — xonadonim quvchoni", "Yangi O'zbekistonning baxtil bolalari", "Yangi O'zbekistonning baxtil bolalari", "Baxtil olinan quvnoq bolalari" kabi nomlarda ham ko'rish mumkin. Albatta, yaxshi niyat bilan qo'yilgan bu nomlar zamiridagi ezgu maqsadlar, albatta, ijbot bo'ladı.

Ahmadali SHERNAZAROV
(Xalq so'zi).

Toshkent tibbiyot akademiyasi jamoasi va kasaba uyushmasi pediatriya, stomatologiya, xalq tabobati, tibbiy pedagogika va surdotarjimonlik fakultetining 2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklarni kafedrasini professori A. Gadayevga validai muhtaramasi Munavar aya G'ANIYEVAning vafoti munosabati bilan chuqr ta'ziya izhor etadi.

MANZILIMIZ:
100066, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 55-uy.
Navbatchi muharrir N. Ostonov.
Musahih S. Islomov.

"Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bos